Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

14. srpnja 2022.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Zajednička poljoprivredna politika – Uredba (EU) br. 1307/2013 – Programi izravne potpore – Zajednička pravila – Članak 30. stavak 6. i članak 50. stavak 2. – Zahtjev za dodjelu prava na plaćanje iz nacionalne rezerve za mlade poljoprivrednike – Nacionalno upravno tijelo koje je dalo netočne informacije o kvalifikaciji osobe kao ‚mladog poljoprivrednika' – Načelo zaštite legitimnih očekivanja – Tužba za naknadu štete koja se temelji na nepoštovanju načela zaštite legitimnih očekivanja koje proizlazi iz nacionalnog prava"

U predmetu C-36/21,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio College van Beroep voor het bedrijfsleven (Žalbeni sud za upravne sporove u gospodarstvu, Nizozemska), odlukom od 22. prosinca 2020., koju je Sud zaprimio 22. siječnja 2021., u postupku

Sense Visuele Communicatie en Handel vof, koje posluje i pod nazivom De Scharrelderij,

protiv

Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: K. Jürimäe (izvjestiteljica), predsjednica vijeća, N. Jääskinen, M. Safjan, N. Piçarra i M. Gavalec, suci,

nezavisna odvjetnica: L. Medina,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za društvo Sense Visuele Communicatie en Handel vof, koje posluje i pod nazivom De Scharrelderij, P. Heida i L. Rensema,

– za nizozemsku vladu, M. K. Bulterman i C. S. Schillemans, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: nizozemski

– za španjolsku vladu, J. Rodríguez de la Rúa Puig, u svojstvu agenta,

– za Europsku komisiju, A. Sauka i C. Zois, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisne odvjetnice na raspravi održanoj 24. veljače 2022.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje općih načela prava Unije, osobito načela zaštite legitimnih očekivanja.

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društva Sense Visuele Communicatie en Handel vof, koje posluje i pod nazivom De Scharrelderij (u daljnjem tekstu: društvo Sense), i Ministera van Landbouw, Natuur en Voedkwaliteit (ministar poljoprivrede, prirode i kvalitete hrane, Nizozemska, u daljnjem tekstu: ministar) u vezi s naknadom štete koja je navodno pretrpljena zbog pogrešnih informacija koje je Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (Državna služba za poduzetnike, Nizozemska, u daljnjem tekstu: RVO) priopćio društvu Sense, u vezi s primjenom odredaba Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 637/2008 i Uredbe Vijeća (EZ) br. 73/2009 (SL 2013., L 347, str. 608. i ispravak SL 2016., L 130, str. 6.).

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Članak 30. stavci 1., 4., 6. i 11. Uredbe br. 1307/2013 određuje:

„1. Svaka država članica uspostavlja nacionalnu rezervu. Da bi to učinile, države članice u prvoj godini provedbe programa osnovnih plaćanja provode linearno postotno smanjenje gornje granice programa osnovnih plaćanja na nacionalnoj razini.

[…]

4. Države članice dodjeljuju prava na plaćanje iz svojih nacionalnih ili regionalnih rezervi u skladu s objektivnim kriterijima i na način kojim se osigurava jednako postupanje prema poljoprivrednicima te izbjegava narušavanje tržišta i tržišnog natjecanja.

[…]

6. Države članice koriste svoje nacionalne ili regionalne rezerve kako bi prioritetno dodijelile prava na plaćanje mladim poljoprivrednicima i poljoprivrednicima koji tek počinju obavljati poljoprivrednu aktivnost.

[…]

11. Za potrebe ovog članka primjenjuju se sljedeće definicije:

(a) ‚mladi poljoprivrednici' znači poljoprivrednici koji udovoljavaju uvjetima utvrđenima u članku 50. stavku 2. i, prema potrebi, uvjetima iz članka 50. stavaka 3. i 11.

[…]"

4 U skladu s člankom 50. stavkom 2. te uredbe:

„Za potrebe ovog poglavlja, ‚mladi poljoprivrednici' znači fizičke osobe:

(a) koje prvi put osnivaju poljoprivredno gospodarstvo kao upravitelji poljoprivrednog gospodarstva ili koje su već bile osnovale takvo poljoprivredno gospodarstvo u razdoblju od pet godina prije podnošenja prvog zahtjeva u okviru programa osnovnih plaćanja ili programa jedinstvenih plaćanja po površini iz članka 72. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1306/2013 [Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o financiranju, upravljanju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage uredaba Vijeća (EEZ) br. 352/78, (EZ) br. 165/94, (EZ) br. 2799/98, (EZ) br. 814/2000, (EZ) br. 1290/2005 i (EZ) 485/2008 (SL 2013., L 347, str. 549. i ispravci SL 2016., L 130, str. 6. i SL 2017., L 327, str. 83.)]; te

(b) koje nisu starije od 40 godina u godini podnošenja zahtjeva iz točke (a)."

Nizozemsko pravo

5 Članak 2.1. Uitvoeringsregelinga rechtstreekse betalingen GLB (Ministarska uredba o provedbi ZPP-a što se tiče izravnih plaćanja i višestruke sukladnosti), u verziji koja se primjenjuje na glavni postupak, propisivao je:

„1. Ministar poljoprivredniku dodjeljuje, na njegov zahtjev, prava na plaćanje u skladu s […] člankom 30. stavkom 4. [Uredbe br. 1307/2013].

2. Ministar odobrava izravna plaćanja u području:

a. programa osnovnih plaćanja, prema članku 32. [Uredbe br. 1307/2013];

b. plaćanja za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš;

c. plaćanja za mlade poljoprivrednike;

[…]"

6 Članak 4.2. te ministarske uredbe, u verziji koja se primjenjuje na glavni postupak, glasio je kako slijedi:

„1. Poljoprivrednik koji smatra da ima pravo na izravna plaćanja, poput onih iz članka 2.1. stavka 2., podnosi jedinstveni zahtjev za dodjelu prava na plaćanje, aktivaciju tih prava i za isplatu.

[…]

3. Osim u slučaju primjene članka 12. prvog stavka [Delegirane uredbe Komisije (EU) br. 640/2014 od 11. ožujka 2014. o dopuni Uredbe br. 1306/2013 u pogledu integriranog administrativnog i kontrolnog sustava te uvjeta za odbijanje ili obustavu plaćanja i administrativne kazne koje se primjenjuju za izravna plaćanja, potporu ruralnom razvoju i višestruku sukladnost (SL 2014., L 181, str. 48.)], jedinstveni zahtjev podnosi se ministru u razdoblju od 1. ožujka do 15. svibnja.”

Glavni postupak i prethodno pitanje

7 Društvo Sense, javno trgovačko društvo koje ima dva člana, osobu A i osobu B, od 2017. upravlja svinjogojskom farmom. Osoba A je 21. siječnja 2018. navršila 41 godinu.

8 Društvo Sense raspitalo se kod RVO-a, tijela zaduženog za provedbu zajedničke poljoprivredne politike u Nizozemskoj, o mogućnostima da mu se dodjele prava na plaćanje iz Nationale reserve voor Jonge landbouwersa (Nacionalna rezerva za mlade poljoprivrednike, Nizozemska, u daljnjem tekstu: nacionalna rezerva). Službenici RVO-a tom su društvu u telefonskim razgovorima od 15. ožujka 2018., 5. travnja 2018. i 9. siječnja 2019. naveli da mu se mogu dodijeliti prava na plaćanje iz te nacionalne rezerve s obzirom na to da je osoba A u određenom trenutku tijekom 2018. bila mlađa od 41 godinu. Službenik RVO-a potvrdio je tu informaciju porukom elektroničke pošte koju je 15. siječnja 2019. uputio društvu Sense.

9 Društvo Sense podnijelo je 5. travnja 2018. zajedničku prijavu u kojoj je zahtijevalo, s jedne strane, dodjelu prava na plaćanje iz nacionalne rezerve jer je osoba A bila mlada poljoprivrednica i, s druge strane, isplatu prava na plaćanje, plaćanje za ekologizaciju i dodatno plaćanje za mlade poljoprivrednike.

10 Ministar je odbio te zahtjeve odlukama od 2. i 4. siječnja 2019.

11 Društvo Sense podnijelo je žalbe protiv tih odluka, koje je ministar odbio odlukom od 22. ožujka 2019. Ministar smatra da društvo Sense nije imalo pravo na dodjelu prava na plaćanje iz nacionalne rezerve. Budući da je osoba A tijekom 2018. bila starija od 40 godina, nije ispunjavala uvjet dobi predviđen u članku 50. stavku 2. točki (b) Uredbe br. 1307/2013. Kako 15. svibnja 2018. društvo Sense nije imalo prava na plaćanje, ono nije moglo primiti isplatu prava na plaćanje, plaćanje za ekologizaciju i dodatno plaćanje za mlade poljoprivrednike.

12 Društvo Sense pokrenulo je postupak pred Collegeom van Beroep voor het bedrijfsleven (Žalbeni sud za upravne sporove u gospodarstvu, Nizozemska), sudom koji je uputio zahtjev, zahtijevajući poništenje odluke od 22. ožujka 2019. i naknadu financijske štete koju je navodno pretrpjelo.

13 Sud koji je uputio zahtjev pojašnjava da se glavni postupak ne odnosi na dodjelu prava na plaćanje iz nacionalne rezerve, nego na pitanje je li ministar, time što nije ponudio naknadu štete društvu Sense, povrijedio načelo zaštite legitimnih očekivanja.

14 U tom je pogledu utvrđeno da se u 2018. društvu Sense nisu mogla dodijeliti prava na plaćanje iz nacionalne rezerve s obzirom na to da osoba A, prijavljena kao mlada poljoprivrednica, nije ispunjavala uvjet dobi predviđen u članku 50. stavku 2. točki (b) Uredbe br. 1307/2013.

15 S obzirom na navedeno, sud koji je uputio zahtjev smatra da su informacije koje je RVO pružio društvu Sense tijekom telefonskih razgovora od 15. ožujka i 5. travnja 2018. mogle razumno uvjeriti to društvo da može dobiti takvu dodjelu, unatoč činjenici da je osoba A tijekom 2018. navršila 41 godinu. Društvo Sense je, pouzdajući se u te informacije, zatražilo dodjelu prava na plaćanje iz nacionalne rezerve za 2018. te se odreklo kupnje pravâ na plaćanje. Zbog toga mu je bila uskraćena isplata osnovnog plaćanja i plaćanje za ekologizaciju za 2018. godinu, iako su mu ta plaćanja mogla biti odobrena da je kupilo prava na plaćanje. Stoga je društvo Sense pretrpjelo štetu koja odgovara gubitku navedenih plaćanja, umanjenih za troškove kupnje prava na plaćanje.

16 Taj sud ističe da, s obzirom na to da dodjela prava na plaćanje i isplata izravnih plaćanja spadaju u izravnu primjenu prava Unije, valja primijeniti načelo zaštite legitimnih očekivanja, priznato pravom Unije. Međutim, prema sudskoj praksi Suda, na to se načelo ne može pozivati protiv precizne odredbe prava Unije. Budući da je članak 50. stavak 2. točka (b) Uredbe br. 1307/2013 precizna odredba, ponašanje službenika RVO-a nije moglo stvoriti legitimna očekivanja kod društva Sense o tome da će se u njegovu korist postupati protivno pravu Unije.

17 Navedeni sud iz sudske prakse Suda zaključuje da, kada su države članice u okviru primjene prava Unije dužne poštovati načelo zaštite legitimnih očekivanja, priznato pravom Unije, tada ne postoji nikakva mogućnost da se dodatno primijeni i načelo zaštite legitimnih očekivanja, priznato nacionalnim pravom. Društvo Sense se stoga ne može pozivati na to načelo kako bi mu bila dodijeljena prava na plaćanje iz nacionalne rezerve.

18 Nasuprot tomu, postavlja se pitanje podrazumijeva li navedena sudska praksa i to da društvo Sense na temelju načela zaštite legitimnih očekivanja priznatog nacionalnim pravom ne može dobiti ni naknadu štete koju je pretrpjelo zbog toga što je, na temelju pogrešnih informacija koje su mu dostavljene, zatražilo dodjelu prava na plaćanje iz nacionalne rezerve umjesto da je kupilo prava na plaćanje. Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, Sud još nije odlučivao o takvom pitanju.

19 U tim je okolnostima College van Beroep voor het bedrijfsleven (Žalbeni sud za upravne sporove u gospodarstvu) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Protivi li se pravu Unije to da se na temelju načela zaštite legitimnih interesa važećeg u nacionalnom pravu ocijeni je li nacionalno upravno tijelo suprotno odredbama prava Unije stvorilo legitimna očekivanja i time prema nacionalnom pravu nezakonito postupalo zato što dotičnoj osobi nije nadoknadilo štetu koja joj je zbog toga nastala ako se ta osoba zbog postojanja precizne odredbe prava Unije ne može s uspjehom pozivati na načelo prava Unije o zaštiti legitimnih očekivanja?”

Dopuštenost zahtjeva za prethodnu odluku

20 Društvo Sense osporava dopuštenost zahtjeva za prethodnu odluku. S jedne strane, ono se u biti pita o relevantnosti pozivanja suda koji je uputio zahtjev na načelo zaštite legitimnih očekivanja s obzirom na to da je, u skladu sa sudskom praksom Suda, nesporno to da ono ne može ostvariti nikakvo pravo na temelju očekivanja koje je nacionalno upravno tijelo stvorilo protivno pravu Unije. S druge strane, primjećuje da sud koji je uputio zahtjev uopće ne upućuje na načelo proporcionalnosti na kojem bi se međutim trebala temeljiti naknada navodne štete.

21 Iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da je, u okviru njegove suradnje s nacionalnim sudovima, predviđene člankom 267. UFEU-a, isključivo na nacionalnom sudu pred kojim se vodi postupak i koji mora preuzeti odgovornost za sudsku odluku koja će biti donesena da, uvažavajući posebnosti predmeta, ocijeni nužnost prethodne odluke za donošenje svoje presude i relevantnost pitanja koja postavlja Sudu. Prema tome, s obzirom na to da se upućena pitanja odnose na tumačenje prava Unije, Sud je načelno dužan donijeti odluku (vidjeti u tom smislu presude od 1. listopada 2019., Blaise i dr., C-616/17, EU:C:2019:800, t. 34. i navedenu sudsku praksu i od 16. listopada 2019., Agrárminiszter, C-490/18, EU:C:2019:863, t. 20. i navedenu sudsku praksu).

22 Iz toga slijedi da pitanja o tumačenju prava Unije, koja nacionalni sud uputi u pravnom i činjeničnom okviru koji utvrđuje pod vlastitom odgovornošću i čiju točnost Sud nije dužan provjeravati, uživaju presumpciju relevantnosti. Sud može odbiti odlučivati o zahtjevu za prethodnu odluku koji je uputio nacionalni sud samo ako je očito da zatraženo tumačenje prava Unije nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom glavnog postupka, ako je problem hipotetski ili ako Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima potrebnima za davanje korisnog odgovora na upućena pitanja (vidjeti u tom smislu presude od 1. listopada 2019., Blaise i dr., C-616/17, EU:C:2019:800, t. 35. i navedenu sudsku praksu i od 16. listopada 2019., Agrárminiszter, C-490/18, EU:C:2019:863, t. 21. i navedenu sudsku praksu).

23 U ovom slučaju iz zahtjeva za prethodnu odluku proizlazi da se sud koji je uputio zahtjev pita o tumačenju općih načela prava Unije, a osobito načela zaštite legitimnih očekivanja, kako bi utvrdio protivi li se tom načelu pozivanje osobe isključivo na načelo zaštite legitimnih očekivanja priznato nacionalnim pravom.

24 Stoga je zahtjev za prethodnu odluku dopušten.

O prethodnom pitanju

25 Svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita trebaju li se pravo Unije, a osobito načelo zaštite legitimnih očekivanja, tumačiti na način da im se protivi to da osoba, u skladu s načelom zaštite legitimnih očekivanja koje priznaje nacionalno pravo, i samo na temelju tog prava, ostvari naknadu štete koja proizlazi iz toga što je nacionalno tijelo pogrešno tumačilo preciznu odredbu prava Unije.

26 Važno je podsjetiti na to da je načelo zaštite legitimnih očekivanja, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, dio pravnog poretka Unije i obvezuje sva nacionalna tijela zadužena za primjenu prava Unije (vidjeti, u tom smislu, presude od 26. travnja 1988., Krücken, 316/86, EU:C:1988:201, t. 22. i od 7. kolovoza 2018., Ministru kabinets, C-120/17, EU:C:2018:638, t. 48.).

27 Iz toga slijedi da nacionalna tijela prilikom provedbe odredaba Uredbe br. 1307/2013 moraju poštovati načelo zaštite legitimnih očekivanja.

28 U skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, načelo zaštite legitimnih očekivanja ne može se isticati protiv precizne odredbe propisa Unije niti postupanje nacionalnog tijela zaduženog za primjenu prava Unije koje je protivno tom pravu može kod gospodarskog subjekta stvoriti legitimno očekivanje da će imati koristi od postupanja protivnog pravu Unije (presude od 26. travnja 1988., Krücken, 316/86, EU:C:1988:201, t. 24.; od 20. lipnja 2013., Agroferm, C-568/11, EU:C:2013:407, t. 52. i navedena sudska praksa i od 20. prosinca 2017., Erzeugerorganisation Tiefkühlgemüse, C-516/16, EU:C:2017:1011, t. 69.).

29 Prema tome, osoba se ne može pozivati na Unijino načelo zaštite legitimnih očekivanja prava niti na njegov nacionalni ekvivalent u svrhu dodjele prednosti koja je protivna preciznoj odredbi prava Unije.

30 Naime, pozivanje na načelo zaštite legitimnih očekivanja priznato nacionalnim pravom u svrhu stjecanja prednosti protivne pravu Unije moglo bi, kao što je to istaknula nezavisna odvjetnica u točkama 27. do 30. svojeg mišljenja, dovesti u pitanje nadređenost, djelotvornost i ujednačenost primjene prava Unije u svim državama članicama, narušiti tržišno natjecanje među njima na unutarnjem tržištu i, kada se predmetna prednost financira iz proračuna Unije, povrijediti njezine financijske interese.

31 U ovom slučaju iz objašnjenja koja je pružio sud koji je uputio zahtjev proizlazi da je društvo Sense za 2018. zatražilo dodjelu prava na plaćanje iz nacionalne rezerve za „mlade poljoprivrednike” u smislu članka 50. stavka 2. Uredbe br. 1307/2013.

32 Ta odredba za kvalifikaciju poljoprivrednika kao „mladog poljoprivrednika” traži, među ostalim, ispunjenje uvjeta dobi, prema kojem je ta kvalifikacija rezervirana za fizičke osobe „koje nisu starije od 40 godina u godini” prvog podnošenja zahtjeva na temelju programa osnovnih plaćanja ili programa jedinstvenih plaćanja po površini.

33 Iz teksta navedene odredbe stoga nedvojbeno proizlazi da taj uvjet dobi zahtijeva da dotična osoba ni u jednom trenutku tijekom godine u kojoj podnosi prvi zahtjev ne navrši 41 godinu.

34 Prema tome, kao što se uostalom slažu i sud koji je uputio zahtjev, stranke u glavnom postupku i zainteresirane osobe koje su podnijele očitovanja Sudu, članak 50. stavak 2. točka (b) Uredbe br. 1307/2013, u dijelu u kojem utvrđuje uvjet dobi, čini preciznu odredbu teksta prava Unije u smislu sudske prakse navedene u točki 28. ove presude.

35 Iz toga slijedi da se na načelo zaštite legitimnih očekivanja protiv članka 50. stavka 2. točke (b) Uredbe br. 1307/2013 ne može pozvati poljoprivrednik koji ne ispunjava uvjet dobi, utvrđen u toj odredbi, u svrhu dodjele prava na plaćanje iz nacionalne rezerve i odobravanja isplate na temelju takvih prava.

36 Nasuprot tomu, pravo Unije nije prepreka tomu da takav poljoprivrednik tužbom podnesenom isključivo na osnovi nacionalnog prava zahtijeva, umjesto prednosti koja je protivna pravu Unije, naknadu štete koju mu je nacionalno tijelo zaduženo za provedbu odredaba Uredbe br. 1307/2013 navodno prouzročilo time što mu je, protivno načelu zaštite legitimnih očekivanja koje priznaje nacionalno pravo, pružilo pogrešne informacije o tumačenju tih odredbi (vidjeti, po analogiji, presude od 27. rujna 1988., Asteris i dr., 106/87 do 120/87, EU:C:1988:457, t. 19. i 20. i od 16. srpnja 1992., Belovo, C-187/91, EU:C:1992:333, t. 20.).

37 Naime, dok su uvjeti dodjele prava na plaćanje mladim poljoprivrednicima iz nacionalne rezerve i odobravanja isplata na temelju takvih prava na plaćanje uređeni odredbama Uredbe br. 1307/2013, takva tužba za naknadu štete isključivo bi se temeljila na nacionalnom pravu predmetne države članice.

38 Ne može se smatrati protivnim pravu Unije to da nacionalno pravo, u području naknade štete uzrokovane postupanjem koje se može pripisati nacionalnom tijelu zaduženom za provedbu prava Unije, uzme u obzir načelo zaštite legitimnih očekivanja priznato nacionalnim pravom.

39 S obzirom na navedeno, načelo prema kojem primjena nacionalnog prava ne smije povrijediti primjenu i djelotvornost prava Unije nalaže da interesi Europske unije budu također u potpunosti uzeti u obzir prilikom primjene načela zaštite legitimnih očekivanja koje priznaje nacionalno pravo (vidjeti, po analogiji, presudu od 13. ožujka 2008., Vereniging Nationaal Overlegorgaan Sociale Werkvoorziening i dr., C-383/06 do C-385/06, EU:C:2008:165, t. 55. i navedenu sudsku praksu).

40 To znači, kao što je to nezavisna odvjetnica u biti navela u točkama 36. do 44. svojeg mišljenja, da naknada štete koja se može ostvariti takvom tužbom, koja se temelji na nacionalnom pravu, ne smije biti jednaka dodjeli prednosti protivnoj pravu Unije, biti na teret proračuna Unije niti dovesti do narušavanja tržišnog natjecanja među državama članicama.

41 Ne dovodeći u pitanje način na koji će sud koji je uputio zahtjev ocijeniti te uvjete za potrebe glavnog postupka, valja navesti da se čini da su navedeni uvjeti ispunjeni kad je riječ o tužbi koja, u okolnostima navedenima u točki 36. ove presude, ima za cilj isključivo naknadu štete koja u biti odgovara iznosu izravnih plaćanja, koja su se mogla dodijeliti poljoprivredniku da je kupio prava na plaćanje, nakon odbitka troškova kupnje tih prava na plaćanje, s obzirom na to da se poljoprivrednik odrekao te kupnje zbog pogrešnih informacija koje su mu pružila nadležna nacionalna tijela.

42 Usto, kao što to ističu nizozemska vlada i Europska komisija te kao što je to istaknula nezavisna odvjetnica u točki 39. svojeg mišljenja, svaka naknada štete koja je rezultat tužbe za naknadu štete, koja je podnesena u skladu s nacionalnim pravom i temelji se na nezakonitom postupanju nacionalnog tijela, plaća se isključivo iz nacionalnog proračuna. Slijedom toga, takva tužba ne bi mogla imati štetan učinak na sredstva koja potječu iz proračuna Unije ni utjecati na njezine financijske interese.

43 Takva tužba stoga može ispuniti tri uvjeta navedena u točki 40. ove presude jer ne može dovesti ni do dodjeljivanja prava na plaćanje iz nacionalne rezerve u skladu s Uredbom br. 1307/2013 ni do odobravanja isplate primjenom te uredbe te ni na koji drugi način ne utječe na financijske interese Unije.

44 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na postavljeno pitanje valja odgovoriti tako da pravo Unije, a osobito načelo zaštite legitimnih očekivanja, treba tumačiti na način da im se ne protivi to da osoba, na temelju načela zaštite legitimnih očekivanja koje priznaje nacionalno pravo i samo na osnovi tog prava, ostvari naknadu štete koja proizlazi iz toga što je nacionalno tijelo pogrešno tumačilo preciznu odredbu prava Unije, pod uvjetom da ta naknada štete ne bude jednaka dodjeli prednosti protivne pravu Unije, da ne smije biti na teret proračuna Unije i da ne može dovesti od narušavanja tržišnog natjecanja među državama članicama.

Troškovi

45 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (treće vijeće) odlučuje:

Pravo Unije, a osobito načelo zaštite legitimnih očekivanja, treba tumačiti na način da im se ne protivi to da osoba, na temelju načela zaštite legitimnih očekivanja koje priznaje nacionalno pravo i samo na osnovi tog prava, ostvari naknadu štete koja proizlazi iz toga što je nacionalno tijelo pogrešno tumačilo preciznu odredbu prava Unije, pod uvjetom da ta naknada štete ne bude jednaka dodjeli prednosti protivne pravu Unije, da ne smije biti na teret proračuna Unije i da ne može dovesti od narušavanja tržišnog natjecanja među državama članicama.

Potpisi